

Predicting Social Acceptance among Adolescents in Tehran Based on Self-Esteem with the Mediating Role of Psychological Capital Dimensions

Received: 25, May, 2025

Accepted: 23, October, 2025

Article type: Research Article

PP: 89-116

DOI:

[10.22034/entezam.2025.1282926.2691](https://doi.org/10.22034/entezam.2025.1282926.2691)

Ala Mazaher Kermani

Ph.D. Candidate, Department of Educational Psychology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: alamazaherkermani71@yahoo.com

Rouhollah Karimi Khoigani

Faculty member of Amin University of Law Enforcement Sciences. (Corresponding Author). Email: hosein.m137@yahoo.com

Fariborz Bagheri

Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: f.bagheri@srbiau.ac.ir

Abstract

Background and Objective: Since adolescence serves as the foundation for adulthood, establishing constructive social relationships during this period is of great importance. Accordingly, this study aimed to predict social acceptance based on self-esteem, with the mediating role of psychological capital among adolescents.

Method: This research is descriptive-correlational in nature, applied in purpose, and based on the structural equation modeling (SEM) approach. The instruments included the Crowne and Marlowe Social Acceptance Scale (1960), Coopersmith's Self-Esteem Inventory (1976), and Luthans and Avolio's Psychological Capital Questionnaire (2007). The online questionnaire links were randomly distributed among adolescents in Tehran aged 13 to 21 years. Out of 221 collected questionnaires, 179 valid responses were analyzed using PLS4 software.

Findings: The analysis revealed that both self-esteem and psychological capital had a direct positive effect on social acceptance. Additionally, psychological capital had a positive effect on self-esteem. However, although psychological capital had a direct impact on social acceptance, it did not serve as a mediating variable in the overall model.

Results: The findings suggest that self-esteem plays a crucial role in achieving successful social interactions, particularly in terms of social acceptance. Moreover, strengthening the components of psychological capital—namely resilience, self-efficacy, optimism, and hope—can help improve adolescents' social acceptance and overall social well-being.

Keywords: Social acceptance, Self-esteem, Psychological capital, Adolescents.

Citation(APA): Mazaher Kermani, Ala, Karimi Khoigani, Rouhollah, & Bagheri, Fariborz (2025). Predicting Social Acceptance among Adolescents in Tehran Based on Self-Esteem with the Mediating Role of Psychological Capital Dimensions. *Journal of Social Order*, 17(2), 89-116.

Doi: [10.22034/entezam.2025.1282926.2691](https://doi.org/10.22034/entezam.2025.1282926.2691)

پیش‌بینی پذیرش اجتماعی نوجوانان شهر تهران بر اساس عزت‌نفس با میانجی‌گری ابعاد سرمایه‌های روانشناختی

چکیده

زمینه و هدف: از آنجایی که دوران نوجوانی پایه و اساس دوران بزرگسالی است، برقراری روابط اجتماعی سازنده اهمیت فراوانی دارد. بنابراین، این پژوهش با هدف پیش‌بینی پذیرش اجتماعی بر اساس عزت‌نفس و با میانجی‌گری سرمایه‌های روانشناختی در بین نوجوانان انجام گرفت.

روش: این پژوهش از جمله پژوهش‌های توصیفی-همبستگی و مبتنی بر روش معادلات ساختاری و از نوع کاربردی است. در این پژوهش، از پرسشنامه آزمون پذیرش اجتماعی کروان و مارلو (۱۹۶۰)، پرسشنامه عزت‌نفس کوپر اسمیت (۱۹۷۶) و پرسشنامه سرمایه‌های روانشناختی لوتانز و اولیو (۲۰۰۷) استفاده شده است که بعد از به اشتراک گذاشتن لینک پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی با جامعه آماری که نوجوانان تهرانی ۱۳ تا ۲۱ ساله بودند، ۲۲۱ پرسشنامه بازگشت. اما، از آنجایی که پرسشنامه‌های تکمیل شده ملاک ورود به تحلیل بودند، ۱۷۹ پرسشنامه به کمک نرم‌افزار PLS4 مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: تحلیل اطلاعات به دست آمده نشان داد که عزت‌نفس و سرمایه‌ی روانشناختی بر پذیرش اجتماعی اثر مستقیم دارند و همین‌طور اثر سرمایه روانشناختی بر عزت‌نفس نیز مثبت گزارش شد. از نتایج دیگر این پژوهش می‌توان به این مسئله اشاره کرد که با وجود اثر مستقیم سرمایه روانشناختی بر پذیرش اجتماعی، در قالب متغیر کلی در این پژوهش به عنوان میانجی عمل نکرده است.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که برای داشتن زندگی اجتماعی موفق به‌ویژه در بعد پذیرش اجتماعی، توجه به عزت‌نفس می‌تواند بسیار مؤثر باشد و همچنین با تقویت و پرورش ابعاد سرمایه روانشناختی که شامل تاب‌آوری، خودکارآمدی، خوش‌بینی و امید است می‌توان زمینه را برای بهبود وضعیت پذیرش اجتماعی رده‌ی سنی نوجوان مهیا کرد.

کلیدواژه‌ها: پذیرش اجتماعی، عزت‌نفس، سرمایه‌های روانشناختی، نوجوانان.

دریافت: ۱۴۰۴/۰۳/۰۵

پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۰۱

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

صص: ۸۹-۱۱۶

شناسه دیجیتال (DOI):

[10.22034/entezam.2025.1282926.2691](https://doi.org/10.22034/entezam.2025.1282926.2691)

آلا مظاهر کرمانی

دانشجوی دکتری، گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، رایانامه:

alamazahkermani71@yahoo.com

روح‌الله کریمی خویگانی

عضو هیئت علمی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین (نویسنده مسئول) رایانامه:

hosein.m137@yahoo.com

فریبرز باقری

دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه:

f.bagheri@srbiau.ac.ir

استناد (APA): مظاهر کرمانی، آلا، کریمی خویگانی، روح‌الله، و باقری، فریبرز (۱۴۰۴).

پیش‌بینی پذیرش اجتماعی نوجوانان شهر تهران بر اساس عزت‌نفس با میانجی‌گری ابعاد سرمایه‌های روانشناختی. نشریه علمی انتظام اجتماعی، ۱۷(۲)، ۸۹-۱۱۶.

شناسه دیجیتال: [10.22034/entezam.2025.1282926.2691](https://doi.org/10.22034/entezam.2025.1282926.2691)

انسان در گستره‌ی زندگی خود مسیر پرفراز و نشیبی را طی می‌کند که سرشار از چالش‌ها و فرصت‌هاست. بخش قابل توجهی از چالش‌های زندگی مربوط به دوران نوجوانی است (داتو و والدز، ۲۰۱۹: ۱۲۱). نوجوانی دوره رشد بین کودکی و بزرگسالی است که با تغییرات گسترده جسمی، شناختی، هیجانی و اجتماعی همراه است و به دلیل همین تغییرات می‌تواند برای نوجوانان مشکلات فردی و اجتماعی به وجود آورد (قبادیان، ۱۴۰۱: ۹۳). دوره نوجوانی اهمیت زیادی دارد چون نسل نوجوان، آینده هر جامعه‌ای است (هاشمیان‌فر و حیدری اصل، ۱۴۰۳). یکی از سازه‌های مهم و مورد بحث در این دوران زندگی، عزت‌نفس است. روانشناسان بر این مسئله اتفاق نظر دارند که یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های تعیین‌کننده رفتار که پایه‌های آن در این دوران شکل می‌گیرد و بر رفتارهای آتی نوجوان اثر می‌گذارد، عزت‌نفس است. اکثر صاحب نظران برخوردار از عزت‌نفس را به عنوان عامل اساسی و مرکزی در سازگاری عاطفی - اجتماعی افراد در نظر می‌گیرند (ساری، بیلک و چری، ۲۰۱۸: ۸۴).

عملکرد اجتماعی مثبت به زندگی اجتماعی انسان گره خورده است. با توجه به ماهیت اجتماعی زندگی بشر و چالش‌هایی که برای وی به وجود آورده دور از ذهن نیست که آدمی توجه به بعد اجتماعی زندگی را به عنوان یکی از معیارهای مهم زندگی در بستر اجتماع در نظر گیرد (ثمیری و لعلی‌فاز، ۱۳۹۴: ۶۲). توجه به بعد زندگی اجتماعی از آنجا اهمیت می‌یابد که انسان‌ها در هر سنی از لحظه تولد تا آخر عمر در اجتماع به‌سر می‌برند و دائم در حال تعامل با انسان‌های دیگر هستند (زیستی، ۲۰۲۱: ۴). یکی از متغیرهای مربوط به زندگی اجتماعی، پذیرش اجتماعی است. پذیرش اجتماعی یکی از نیازهای روانی بشر به‌ویژه نسل نوجوان و جوان در دنیای امروز است. نوجوانان به رفاقت و پذیرش در جمع دوستان، به‌ویژه در محیط مدرسه و آموزشگاه، دوستی با همسالان و

۱. Datu, King & Valdez

۲ Self-esteem

۳ Sari, Bilek & Cherry

۴ Social acceptance

جذب گروهی اهمیت فراوانی می‌دهند. وقتی پذیرش و مقبولیتی را که در جستجویش بودند تا حدودی دریافت کردند احساس لذت می‌کنند که این امر می‌تواند در کیفیت شکل‌گیری شخصیت آن‌ها اثرگذار باشد (ترکمن و سهل‌البیع، ۲۰۲۱: ۱۳۱). این متغیر، در شکوفایی با سلامت روان ارتباط دارد و می‌توان کیفیت ارتباط با جامعه را عضو پیوستگی و یکپارچگی فرد دانست. پذیرش اجتماعی در واقع برآیند چندین پدیده‌ی اجتماعی همچون نفوذ اجتماعی،^۱ همنوایی،^۲ قضاوت اجتماعی^۳ و نگرش‌های افراد می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت پذیرش اجتماعی یعنی اینکه بیشتر مردم به‌منظور سازگار شدن با دیگران از زاویه‌ی دید آن‌ها می‌نگرند و مانند آن‌ها عمل می‌کنند (اردستانی و همکاران، ۲۰۲۱: ۱۴۷). آنچه می‌تواند در دستیابی انسان به زندگی موفق و کارآمد اجتماعی و فردی کمک کند، توجه به سازه‌هایی است که در قالب روانشناسی مثبت خود را نشان می‌دهند. یکی از مؤلفه‌های مهم روانشناسی مثبت‌نگر، سرمایه‌ی روانشناختی^۴ است که شامل درک شخص از خودش، داشتن هدف برای رسیدن به موفقیت و پایداری در برابر سختی‌ها تعریف می‌شود (ایرجی‌راد و ملک‌زاده نصرآبادی، ۱۳۹۶: ۵۱).

این متغیر از جمله موضوع‌های نوینی است که در یک دهه گذشته درباره آن صحبت می‌شود و شامل چهار بعد امید،^۵ خوش‌بینی،^۶ تاب‌آوری^۷ و خودکارآمدی^۸ می‌شود که مثبت‌بینی روانشناسی را پیش‌بینی می‌کنند (سبوت و هیکس، ۲۰۲۰: ۱۴).

با بررسی مقاله‌ها و پژوهش‌های گذشته در خصوص نقش میانجی امید، خوش‌بینی و تاب‌آوری بر سازه‌های ذکر شده در این پژوهش و از آنجایی که تازگی و نوین بودن، یکی از ویژگی‌های هر کار پژوهشی به حساب می‌آید بر آن

۱. Social influence

۲. conformity

۳. Psychological capital

۴. Psychological capital

۵. Hope

۶. Optimism

۷. Resiliency

۸. Self-efficacy

۹. Sabot, Hicks

شدیم که این بار نقش سازه سرمایه روانشناختی را که از اجماع چهار زیر شاخه‌ی امید، خوشبینی، تاب‌آوری و خودکارآمدی تشکیل می‌شود به عنوان متغیر میانجی مورد نقد و بررسی قرار دهیم.

توجه به این بعد از زندگی در دوران حساس نوجوانی، اهمیت خاص خود را دارد. برقرار نشدن یک ارتباط اجتماعی مفید، مؤثر و متقابل با همسالان می‌تواند در این دوران اثرات مخربی از خود به‌جای بگذارد. وقتی نوجوان به علت نداشتن مهارت‌ها و توانمندی‌های لازم وارد جامعه شود، ممکن است دچار یاس و سرخوردگی شده و یا در مسیر اجتماعی شدن اختلالاتی را تجربه کند. بدون تردید نوجوانانی که دارای احساس خودارزشمندی و عزت‌نفس قابل توجهی هستند، نسبت به همسالان خود در شرایط مشابه در زندگی جمعی و فردی موفق‌تر خواهند بود و عملکرد اجتماعی مثبتی خواهند داشت. با توجه به اینکه در بسیاری از ناپهنجاری‌های اجتماعی، مشارکت نوجوانان در ایجاد اختلال‌های جمعی چشم‌گیر است و به اصطلاح به سرعت هم‌رنگ جماعت می‌شوند و با توجه به اهمیت سازه‌های تعریف شده و دوره مهم نوجوانی، هدف این تحقیق بررسی سازه‌های مرتبط با پذیرش اجتماعی است و پیش‌بینی این مسئله که آیا می‌توان پذیرش اجتماعی را بر اساس متغیرهای درونی چون عزت‌نفس و ابعاد سرمایه روانشناختی پیش‌بینی کرد و در نهایت به این سؤال پاسخ دهد که آیا اثر مستقیم یا غیرمستقیم بین متغیرهای مطرح شده وجود دارد یا خیر؟

پیشینه

سعادت، سیاح طاهری و خاوند (۱۴۰۳) در مطالعه‌ای با عنوان «ارتباط بین مهارت‌های اجتماعی و عزت‌نفس دانش‌آموزان» نشان داده است که بین بعدها و زیر مجموعه‌های مهارت‌های اجتماعی (پذیرش اجتماعی، انتقادپذیری و مسئولیت اجتماعی) با عزت‌نفس رابطه‌ی مثبت و معنادار وجود دارد.

اسماعیلی (۱۴۰۰) در پژوهشی که به «رابطه بین سرمایه‌های روانشناختی و پذیرش اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی با کیفیت زندگی دانش‌آموزان» پرداخته بود، نشان داده است که متغیر کیفیت زندگی توسط متغیرهای پیش

بین سرمایه‌های روانشناختی و پذیرش اجتماعی قابل تبیین است.

عزیزی، کردنوقایی، عرفانی و فرهادی (۱۳۹۹) در مطالعه‌ای که به «پیش‌بینی عزت‌نفس بر اساس سرمایه‌های رشدی درونی و بیرونی در دختران دانش‌آموز» پرداخته بود نشان داد سرمایه‌های رشدی درونی از جمله سرمایه‌های روانشناختی می‌تواند پیش‌بینی کننده خوبی برای عزت‌نفس دانش‌آموزان دختر باشد.

کوهی و محمدی مطهری (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر عزت‌نفس و مهارت‌های اجتماعی بر اضطراب اجتماعی» نشان داد که عزت‌نفس بالا می‌تواند باعث بهبود کیفیت برقراری روابط بین‌فردی و کاهش اضطراب اجتماعی شده و به روابط بین‌فردی کمک کند.

دیگان و راست روش طبیعی (۱۳۹۴) در مطالعه‌ای با عنوان «بررسی رابطه بین پذیرش اجتماعی، عزت‌نفس و صمیمت اجتماعی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان» با نمونه ۱۳۷ نفری از بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی که با روش معادلات ساختاری انجام شد، نشان داده است که بین پذیرش اجتماعی و عزت‌نفس رابطه معنادار وجود دارد.

پسندیده، رادگیتی، فرهادی و نظام‌دوست چناری (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه پذیرش اجتماعی، عزت‌نفس و پرخاشگری در زندانیان» که روی ۸۰ نفر از مردان و زنان زندانی و با روش زمینه‌یابی انجام شد نشان داد که، بین پذیرش اجتماعی و پرخاشگری تفاوت معناداری دیده نشد و عزت‌نفس مردان و زنان زندانی به لحاظ آماری تفاوت معناداری باهم دارند.

لی^۱ و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی که به نقش عزت‌نفس در رابطه‌ی بین ابعاد سرمایه‌های روانشناختی و اضطراب دانشجویان در طول همه‌گیری بیماری کرونا صورت گرفت نشان داد که بین عزت‌نفس نقش میانجی‌گری قابل قبولی بر روی سرمایه‌های روانشناختی و اضطراب ایفا می‌کند.

^۱ Li

شن و ما^۱(۲۰۲۳) که در مطالعه‌ای به بررسی عوامل موثر بر عزت‌نفس نوجوانان پرداخته بودند اشاره کردند که طبق تحقیقات قبل، عزت‌نفس به احساس ارزشمندی یا ارزش افراد برای خودشان اشاره دارد و از جمله عواملی که در این پژوهش بر عزت‌نفس اثرگذار معرفی شده است وضعیت روابط بین‌فردی در نوجوانان است که می‌توان به پذیرش اجتماعی در این زمینه اشاره کرد. هر چقدر این روابط بهتر باشد، عزت‌نفس بالاتر خواهد بود.

دالبوداک و یاسر^۲(۲۰۲۱) در پژوهشی که به مطالعه‌ی پذیرش اجتماعی و عزت‌نفس دانش‌آموزان دبیرستانی پرداخته بود نشان می‌دهند که بین عزت‌نفس بالا و پذیرش اجتماعی رابطه معنادار و مثبتی برقرار است. این پژوهش گویای این است که دانش‌آموزانی که عزت‌نفس بالا داشتند در فعالیت‌های گروهی ورزشی مشارکت بالاتری از خود نشان داده‌اند.

هونگ، دایکو و زنک^۳(۲۰۲۰) نیز در مطالعه‌ای که به بررسی نقش واسطه‌ای عزت‌نفس و سرمایه‌های روانشناختی در ارتباط بین خلاقیت و شخصیت دانش‌آموزان پرداخته‌اند در تحلیل روابط بین متغیرهای کار پژوهشی خود چنین اشاره کرده‌اند که عزت‌نفس بالا، منجر به سرمایه‌های روانشناختی بالا در هر چهار بعد می‌شود.

هاریس و ارت^۴(۲۰۱۹) که در پژوهشی به بررسی ارتباط بین عزت‌نفس و روابط اجتماعی دانش‌آموزان پرداخته بودند از نتایج نظریات کلاسیک و معاصر در مورد تأثیر روابط اجتماعی بر عزت‌نفس و پیامدهای عزت‌نفس بالا و پایین بر روابط اجتماعی و متغیرهای این حوزه پشتیبانی می‌کنند. در مجموع نتیجه این پژوهش گویای این مسئله است که بین روابط اجتماعی افراد و سطح عزت‌نفس آنها رابطه‌ای مستقیم و معنادار برقرار است.

۱. Chen & Ma

۲. Dalbudak & Yaser

۳. Hong, Dyakov & Zhen

۴. Harris & Orth

مبانی نظری

پذیرش اجتماعی: پذیرش اجتماعی به این معناست که فرد از طریق شخصیت و خصوصیت‌های افراد دیگر، جامعه را به عنوان طبقه کلی تفسیر می‌کند که تضمین می‌کند انسان‌ها، احساسات خوبی نسبت به دیگران داشته باشند و در شرافت داشتن و سختکوش بودن به آن‌ها اعتماد کنند. پذیرش در اجتماع، به عنوان یکی از ضروری‌ترین نیازهای افراد است که سلامت آنان را تأمین می‌کند (میرصفیان و همکاران، ۱۳۹۷: ۴۳). این موضوع به باور عمومی و ایجاد نگرش مثبت نسبت به جامعه منجر می‌شود. پذیرش اجتماعی یا مقبولیت اجتماعی یعنی؛ افراد تمایل خود را برای حضور فردی دیگر در گروه‌ها و روابطشان نشان دهند. پذیرش اجتماعی، در یک طیف اتفاق می‌افتد که از فقط تحمل کردن وجود فردی دیگر تا پیگیری فعالانه برای حضور او به عنوان شریک رابطه تغییر می‌کند (نیکوگفتار و ارژنگ، ۱۳۹۸: ۲۱۷).

در طرف مقابل طیف پذیرش اجتماعی، طرد اجتماعی قرار می‌گیرد. احساس انزوا، ناتوانی در برقرار کردن روابط مختلف در محیط‌ها و گروه‌های گوناگون و نداشتن توانایی در حفظ روابط رضایت‌بخش با دیگران است که باعث تجربه حس محرومیت شده و افراد را با احساس خلا غمگینی و بی‌تعلقی مواجه می‌کند. به عبارت دیگر انزوای اجتماعی و نداشتن پذیرش اجتماعی به عنوان معیار عینی تعداد تعاملات و تماس با خانواده و دوستان تعریف شده است، به طوری که افرادی که از تعاملات و تماس با دوستان و خانواده به میزان کمتری برخوردار هستند، انزوای اجتماعی در آنان بیشتر دیده می‌شود (داره^۱ و همکاران، ۲۰۱۹: ۱).

در نظریه پنج عاملی کاستا و مک کری، مقبولیت و پذیرش اجتماعی به‌مانند گرایش «سنخ ارثی» تفسیر شده است (کاستا و مک کری، ۲۰۱۷: ۱۱). در این نظریه، پذیرش اجتماعی بیشتر موجب می‌شود انسان‌ها بهتر بتوانند احساسات خود را در تعامل‌های بین‌فردی و جمعی مهار کنند و برخوردهای

^۱ Dare

^۲ Casta & McCrae

آرامتری داشته باشند. کسانی که نمره‌های بالایی در سنجش این نوع شخصیت کسب می‌کنند، دارای ویژگی‌هایی چون، اعتماد، رک‌گویی، دیگردوستی، هم‌نظر بودن، تواضع و دل‌رحمی هستند (بهروز و همکاران، ۱۳۹۳: ۵۲). بر اساس نظریه مطرح شده کسانی که میزان کمتری از روان‌رنجور خوبی دارند، در زندگی خود پذیرش اجتماعی بیشتری را در روابط و تعاملات اجتماعی با سایر افراد جامعه تجربه می‌کنند (ملندز و همکاران، ۲۰۱۹: ۸۸).

عزت نفس: عزت نفس به معنای خود را عزیز دانستن است و بخش جدایی‌ناپذیری از خودپنداره شخص محسوب می‌شود. در واقع این متغیر به درجه‌ای از تصویب، تایید و ارزش شخص نسبت به خود مربوط می‌شود و از آن به عنوان قضاوت افراد نسبت به میزان ارزش خود یاد شده است. شواهد گوناگون حاکی از آن است که میزان عزت نفس به پاسخ‌ها و واکنش‌های دیگران به خصوص افراد مهم زندگی بستگی دارد. وجود عزت نفس به عنوان یک ویژگی فردی شخص را قادر می‌سازد تا دیدگاهی مثبت یا واقع‌گرایانه نسبت به خود و محیط پیرامون داشته باشد و به عنوان یک نیاز بنیادین برای انسان برای ایجاد انگیزه و دستیابی به پیشرفت و خودشکوفایی ضروری به‌شمار می‌رود (چیمه و بهاردواج، ۲۰۲۱).

پیدایش عزت نفس به عنوان یک مفهوم نوین روانشناسی به کارهای ویلیام جیمز که به عنوان اولین پژوهشگر روان‌شناسی خود نامیده می‌شود، بازمی‌گردد و او عزت نفس را به عنوان یک خودقردانی تعریف می‌کند که شامل احساسات و هیجانات معطوف به خود می‌شود. عزت نفس یکی از عوامل مهم و اساسی در رشد و شکوفایی انسان‌هاست که در دهه‌های اخیر مورد توجه بسیاری از روانشناسان و پژوهشگران امور تربیتی قرار گرفته است. انسان‌هایی که سطح پایین‌تری از این متغیر را دارا هستند، همواره تصویری گنگ و مبهم از خود دارند و این موضوع منجر به این می‌شود که به شناخت کاملی از توانمندی‌ها و استعدادهای خود نرسند. درواقع این متغیر، نوعی نگاه است که

۱ Melendez

۲ William James

به فرد این فرصت را می‌دهد تا دیدگاه منطقی و مثبت‌تری به خود داشته باشد و این مسئله باعث می‌شود که به خود اعتماد پیدا کرده و احساس کنترل بیشتری نسبت به رفتارها و عملکردهایش در زندگی داشته باشد (قائد امینی‌هارونی و همکاران، ۱۴۰۰: ۳).

سرمایه‌های روانشناختی: سرمایه‌های روانشناختی، یکی از شاخص‌های روانشناسی مثبت‌گرایی می‌باشد که با ویژگی‌هایی از قبیل باور فرد به توانایی‌هایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن پشتکار در دنبال کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت درباره‌ی خود و تحمل کردن مشکلات تعریف می‌شود که از چهار مولفه امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی تشکیل می‌شود. این سازه، مجموعه‌ای از سرمایه‌های درونی است که معمولاً ارزیابی مثبت فرد از شرایط پیرامونی را شامل می‌شود (سانتسی، ارنتو، مگنونو، زربو و زامتی، ۲۰۲۲). سرمایه روانشناختی بر فعالیت‌هایی تمرکز دارد که منجر به رفاه افراد، ساخت افراد مثبت، شکوفا ساختن جوامع و عدالت اجتماعی می‌شود. تصویری که روانشناسان مثبت‌گرا از طبیعت انسان به دست می‌دهند، خوشبینانه و امیدبخش است. چراکه، آنها به قابلیت گسترش، پرورش، شکوفایی و کمال انسان و تبدیل شدن به آنچه در توان آدمی است، باور دارند (یوسف مورگان، ۲۰۲۴: ۷۳). سرمایه روانشناختی از چهار متغیر تشکیل شده است؛ خودکارآمدی، تاب‌آوری، خوش‌بینی و امید.

نظریه خودکارآمدی از نظریه شناختی-اجتماعی باندورا ریشه می‌گیرد و شامل خودکارآمدی و امید به آینده به عنوان سازه اصلی معرفی می‌شود. باندورا^۱ خودکارآمدی را به عنوان قضاوت‌های مردم، در مورد توانایی‌ها، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایشان برای انجام یک تکلیف خاص، تعریف کرده است (فرهادی و

^۱ hope

^۲ Resilience

^۳ Optimism

^۴ Self-efficacy

^۵ Santisi, Ernesto, Magnano, Zarbo & Zammiti

^۶ Yossef-Morgan

^۷ Cognitive-Social Theory

^۸ Bandura

همکاران، ۱۳۹۵: ۱۲۷). خوش‌بینی سبک تفسیری است که اتفاقات مثبت را به علت‌های دائمی، شخصی و فراگیر و اتفاقات منفی را به علت‌های خارجی، موقتی و شرایط خاص نسبت می‌دهد. این سازه واقع‌گرایانه و انعطاف‌پذیر نباید فقط به عنوان احساس خوب و رشد موهوم خود در نظر گرفته شود بلکه سرمایه روانشناختی خوش‌بینی، درس‌های قدرتمندی برای خودانضباطی، تحلیل وقایع گذشته، برنامه‌ریزی اقتضایی و پیشگیرانه ارائه می‌کند. سرمایه‌ی روانشناختی خوش‌بینی، به طور جامع مفهوم‌ها و جنبه‌های چندگانه‌ی خوش‌بینی را بایکدیگر ترکیب می‌کند (گاپتا و همکاران، ۲۰۱۷: ۹۷۳). امیدواری، حالت انگیزشی مثبت با در نظر گرفتن اهداف روشن برای زندگی است. در امید از یکسو انگیزه خواستن و اراده برای حرکت به سوی اهداف و از طرف دیگر بررسی راه‌های مناسب برای حصول اهداف نهفته است (بندورا، ۱۹۹۷ به نقل از اباذریان و پاکزاد، ۱۳۹۸). محققان بر این باورند که امیدواری برای سلامت روان ضروری و بسیار مهم است. چراکه، امیدواری حالت روحی- روانی برانگیزاننده انسان برای انجام کارهاست. تحقیق‌ها نشان می‌دهد که امید، پیشگیری معتبر در موفقیت‌های علمی است. همچنین پژوهشگران از این ایده حمایت می‌کنند که امیدواری وضعیتی شناختی یا فکری است که افراد را قادر می‌سازد اهداف واقعی اما، چالش‌برانگیز و قابل پیش‌بینی را تدوین کنند و سپس در آن اهداف از طریق اراده معطوف به انرژی خود به انرژی و ادراک کنترل درونی دست یابند. این چیزی است که محققان از آن به عنوان قدرت اراده یاد می‌کنند (اسدی و قربانی، ۱۳۹۶: ۸۱) و چهارمین متغیر تاب‌آوری است.

نظریه‌ی تاب‌آوری برگرفته از کار روانشناسی بالینی با نوجوانانی بود که به رغم بدبختی‌های زیاد به موفقیت رسیده بودند (نفرجناتی، ۱۴۰۳: ۱۹۵). تاب‌آوری در سرمایه روانشناختی تنها به معنای توانایی بازگشت به شرایط پیش از رویداد ناگوار و شکست‌ها نیست. بلکه رویدادهای مثبت را نیز دربرمی‌گیرد (چیبر و کاریون، ۲۰۲۳). تاب‌آوری، طبقه‌ای از پدیده‌هایی است که با الگویی از

۱ Gupta et al.

۲ Chbeir & Carri'on

انطباق‌پذیری مثبت در زمینه مشکلات و مخاطرات قابل‌ملاحظه مشخص شده است (جوجیو و نیکولائو، ۲۰۱۹: ۹۷۳). بعضی از دیدگاه‌های مرتبط، تاب‌آوری را به عنوان پاسخ به یک واقعه خاص و بعضی دیگر آن را به عنوان یک سبک مقابله‌ای پایدار در نظر می‌گیرند (صادقی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۱۷).

روش

این پژوهش با توجه به هدف آن از نوع تحقیقات کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها و تحلیل آن‌ها به روش توصیفی-همبستگی مبتنی بر معادلات ساختاری و روش مدل‌یابی معادلات ساختاری است. جامعه آماری این پژوهش شامل نوجوانان ۱۳ تا ۲۱ ساله شهر تهران بوده است. پرسشنامه متغیرهای مدنظر که در مجموع ۱۵۷ سوال داشت، از طریق بسترهای مختلف مجازی به صورت تصادفی در اختیار مخاطبان گروه‌ها قرار گرفته و از آن‌ها خواسته شد که این پرسشنامه را در اختیار فرزندان نوجوان خود قرار دهند و به این صورت نوجوانان به صورت کاملاً تصادفی در این پژوهش مشارکت داشتند. در نهایت ۱۷۹ پرسشنامه تکمیل شد. پژوهش حاضر بر اساس روش مدل‌یابی معادلات ساختاری بوده و بدین ترتیب پرسشنامه‌های تکمیل شده به کمک نرم‌افزار PLS4 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و اثرات مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرها بررسی شد. پرسشنامه‌های استفاده شده در این پژوهش عبارت‌اند از؛ پرسشنامه پذیرش اجتماعی که توسط کروان و مارلو (۱۹۶۰) سنجش میزان پذیرش اجتماعی افراد ساخته شد. از نظر اعتبار و روایی نیز این مقیاس با سایر ابزارهای روانشناختی که برای اندازه‌گیری پذیرش اجتماعی طراحی شده است همبستگی بالا و قابل قبول نشان داده است (ثمیری و لعلی فاز، ۱۳۹۴: ۱۳). پرسشنامه عزت‌نفس، سیاهه عزت‌نفس کوپر اسمیت در سال ۱۹۷۶ میلادی تدوین و در سال ۱۹۸۱ در آن تجدیدنظر شده است. آقاداتاشی (۱۳۸۴)، این پرسشنامه را در پژوهش خود که در شهرستان ابهر انجام داده بود هنجاریابی کرده و نتایج نشان دهنده اعتبار و روایی قابل قبول برای سیاهه عزت‌نفس کوپر اسمیت است. ضریب اعتبار با استفاده از

آلفای کرونباخ ۰/۷۹ محاسبه شده است. در این پژوهش نیز ضریب روایی ملاکی با استفاده از آزمون آیزینگ ۰/۷۸ حساب شده است و پرسشنامه سرمایه روانشناختی لوتانز و اولیو (۲۰۰۷) که این پرسشنامه نیز شامل ۲۴ ماده و ۴ خرده مقیاس امیدواری، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی است که هر خرده مقیاس ۶ ماده دارد. آزمودنی به هر ماده در مقیاس لیکرت پاسخ می‌دهد. اعتبار پرسشنامه بر اساس آلفای کرونباخ به‌دست آمده است. هاشمی نصرت‌آباد، باباپورخیرالدین و بهادری خسروشاهی (۱۳۹۰)، نتایج روایی و اعتباری این پرسشنامه را این‌گونه گزارش کرده‌اند: نتایج تحلیل عاملی تاییدی حاکی از این بود که این آزمون دارای عوامل و سازه‌های موردنظر سازندگان آزمون است. در حقیقت نتایج تحلیل عاملی روایی سازه آزمون را تأیید کرده‌اند. میزان اعتبار این پرسشنامه بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۸۵ به‌دست آمده است (نیک‌راد و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۶۰).

یافته‌ها

الف) یافته‌های توصیفی

اطلاعات جمعیت‌شناختی پژوهش حاضر در دو جدول زیر آمده است:

جدول ۱. توزیع نمونه آماری برحسب جنسیت

جنسیت	تعداد	درصد
دختر	۱۰۲	۵۶٫۹۸
پسر	۷۷	۴۳٫۰۱
کل	۱۷۹	۱۰۰

براساس جدول ۴-۱ از بین نمونه آماری تعداد ۱۰۲ نفر معادل ۵۶٫۹۸ درصد مربوط به دختران و تعداد ۷۷ نفر معادل ۴۳٫۰۱ درصد مربوط به پسران است.

جدول ۲. توزیع نمونه آماری برحسب سن

سن	تعداد	درصد
۱۵-۱۳	۴۲	۴۶٫۲۳
۱۸-۱۶	۸۲	۴۵٫۸۱
۲۱-۱۹	۵۵	۳۰٫۷۲
کل	۱۷۹	۱۰۰

جدول ۴-۲ نشان می‌دهد که تعداد ۴۲ نفر معادل ۴۶,۲۳ در محدوده سنی ۱۳ تا ۱۵ سال، تعداد ۸۲ نفر معادل ۴۵,۸۱ درصد مربوط به گروه سنی ۱۶ تا ۱۸ سال و تعداد ۵۵ نفر معادل ۳۰,۷۲ درصد مربوط به گروه سنی ۱۹ تا ۲۱ سال است.

اطلاعات توصیفی متغیرها در جدول‌های زیر آمده است:

پذیرش اجتماعی

جدول ۳. شاخص‌های توصیفی پذیرش اجتماعی

بیشینه	کمینه	انحراف معیار	میانگین	پذیرش اجتماعی
۱۶	۸	۷,۸۱	۱۰,۳	پذیرش اجتماعی کم
۳۸	۱۹	۶,۱۱	۲۶,۸	پذیرش اجتماعی متوسط
۶۶	۲۰	۵,۹۲	۴۶,۱	پذیرش اجتماعی زیاد

مطابق جدول فوق شاخص توصیفی پذیرش اجتماعی به این صورت بیان می‌شود که پذیرش اجتماعی کم برابر با میانگین ۱۰,۳، پذیرش اجتماعی متوسط با میانگین ۲۶,۸ و پذیرش اجتماعی زیاد با میانگین ۴۶,۱ است.

عزت نفس

جدول ۴. شاخص‌های توصیفی عزت نفس

بیشینه	کمینه	انحراف معیار	میانگین	عزت نفس
۸	۰	۱,۶۸	۵,۱۲	عزت نفس اجتماعی
۸	۰	۱,۱۵	۶,۱۹	عزت نفس فرهنگی
۸	۰	۱,۶۲	۵,۶۱	عزت نفس خانوادگی
۲۶	۰	۶,۱۹	۲۲,۳۶	عزت نفس عمومی

مطابق جدول فوق شاخص توصیفی عزت نفس به این صورت بیان می‌شود که عزت نفس اجتماعی برابر با میانگین ۵,۱۲، عزت نفس فرهنگی برابر با میانگین ۶,۱۹، عزت نفس خانوادگی با میانگین ۵,۶۱ و عزت نفس عمومی با میانگین ۲۲,۳۶ است.

جدول ۵. شاخص‌های توصیفی سرمایه‌های روان شناختی

بیشینه	کمینه	انحراف معیار	میانگین	سرمایه‌های روان شناختی
۳۶	۱	۳,۶۸	۲۲,۳۴	امیدواری

سرمايه‌های روان شناختی	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
تاب‌آوری	۲۸,۶۳	۴,۱۲	۱	۳۶
خوش‌بینی	۱۶,۳۸	۵,۲۸	۱	۳۶
خودکارآمدی	۳۰,۹۸	۵,۴۸	۱	۳۶

مطابق جدول فوق شاخص توصیفی سرمايه‌های روان‌شناختی به این صورت بیان می‌شود که بعد امیدواری با میانگین ۲۲,۳۴، تاب‌آوری با میانگین ۲۸,۶۳، خوش‌بینی با میانگین ۱۶,۳۸ و بعد خودکارآمدی با میانگین ۳۰,۸۹ است. در ادامه، هم‌خطی بودن داده‌ها نیز مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول زیر آمده است.

جدول ۶ بررسی هم‌خطی بودن متغیرها

متغیر	ضریب تحمل	تورم واریانس
عزت‌نفس	۰/۶۰	۲,۷۲
پذیرش اجتماعی	۰/۵۳	۲,۲۳
سرمايه روان‌شناختی	۰/۳۹	۲,۷۳

جدول فوق که هم‌خطی متغیرها را بررسی کرده نشان می‌دهد که پدیده هم‌خطی بودن در متغیرهای پژوهش حاضر رد می‌شود و این موضوع استفاده از نرم‌افزار PLS4 را تایید می‌کند.

جدول ۷ بررسی نرمال بودن داده‌ها

متغیر	کولموگروف Z	سطح معناداری
پذیرش اجتماعی	۰/۰۹	۰/۰۰۱
عزت‌نفس اجتماعی	۰/۱۴	۰/۰۰۱
عزت‌نفس فرهنگی	۰/۱۸	۰/۰۰۱
عزت‌نفس خانوادگی	۰/۱۶	۰/۰۰۱
عزت‌نفس کلی	۰/۱۵	۰/۰۰۱
امیدواری	۰/۱۲	۰/۰۰۱
تاب‌آوری	۰/۲۴	۰/۰۰۱
خوش‌بینی	۰/۱۴	۰/۰۰۱
خودکارآمدی	۰/۱۵	۰/۰۰۱

جدول فوق نشان می‌دهد از آنجا که سطح معناداری همه متغیرها کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین بحث نرمال بودن داده‌ها منتفی است و این نتیجه نشان می‌دهد که

استفاده از smart pls برای تجزیه و تحلیل و برای بررسی فرضیه‌ها تایید می‌شود. چرا که، یکی از شروط استفاده از این نرم‌افزار مطرح، عدم نرمال بودن توزیع داده‌هاست.

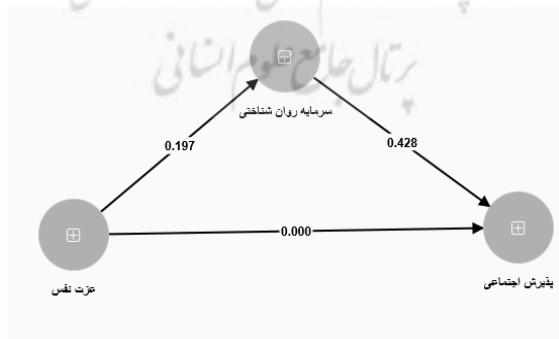
ب) یافته‌های تحلیلی

نتایج نشان می‌دهد که اثر مستقیم مثبت بین عزت‌نفس و پذیرش اجتماعی برقرار است.

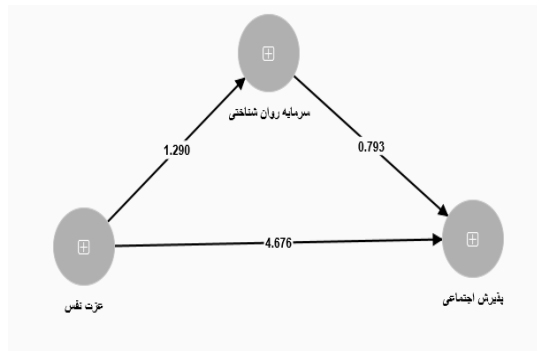

شکل ۱. مدل تعیین رابطه بین متغیر عزت‌نفس و ابعاد آن با پذیرش اجتماعی

نتایج مدل فوق نشان می‌دهد که عزت‌نفس عمومی با پذیرش اجتماعی (۰/۵۸۸)، عزت‌نفس خانوادگی با پذیرش اجتماعی (۰/۶۳۶)، عزت‌نفس اجتماعی با پذیرش اجتماعی (۰/۵۵۳) و عزت‌نفس تحصیلی و شغلی با پذیرش اجتماعی (۰/۵۵۳) رابطه معنادار و مثبتی دارند و با احتمال ۰/۹۵ اطمینان می‌توان گفت که بین عزت‌نفس و پذیرش اجتماعی رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد.

شکل ۲ مقدار سطح معناداری بین ملاک، پیش‌بین و میانجی

شکل ۳ مقدار تی به دست آمده بین متغیر ملاک، پیش‌بین و میانجی

جدول ۸ سطح معناداری و تی متغیرها

سطح معناداری	T value	انحراف معیار	میانگین نمونه	نمونه اصلی	
۰.۴۲۸	۰.۷۹۳	۰.۱۰۳	-۰.۰۵۳	-۰.۰۸۲	سرمایه روانشناختی -> پذیرش اجتماعی
۰.۱۹۷	۱.۲۹	۱.۲۴۵	۱.۰۵۹	۱.۶۰۶	عزت نفس -> سرمایه روانشناختی
۰	۴.۶۷۶	۰.۱۵	۰.۷۳۸	۰.۷۰۱	عزت نفس -> پذیرش اجتماعی

بر اساس نتایج به دست آمده می‌توان گفت که سرمایه روانشناختی نقش میانجی‌گری مناسبی بین عزت نفس و پذیرش اجتماعی ایفا نمی‌کند. مقدار سطح معناداری و همچنین میزان تی به دست آمده نشان می‌دهد که فرض محقق در خصوص اثربخشی غیرمستقیم عزت نفس بر پذیرش اجتماعی نوجوانان از طریق سرمایه روانشناختی، رد می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی پذیرش اجتماعی نوجوانان شهر تهران بر اساس عزت نفس با میانجی‌گری ابعاد سرمایه‌های روانشناختی انجام پذیرفت. نتایج به دست آمده حاکی از برآزش مطلوب نهایی با داده‌های مشاهده شده بود. از جمله نتایج به دست آمده وجود اثر مستقیم و مثبت عزت نفس بر پذیرش اجتماعی بود. این بدان معناست که هرچه پذیرش اجتماعی بیشتر باشد، عزت نفس نیز بالاتر خواهد بود. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت که

عزت‌نفس عمومی با پذیرش اجتماعی اثر مستقیم مثبت دارد. نتیجه این پژوهش در این زمینه با یافته‌های سعادت‌ی، سیاح طاهری و خاوند (۱۴۰۳)، زارع و رضا زاده (۱۴۰۲)، رضایی، فرهادی و گودرزی (۱۴۰۰)، قدرتی میرکوهی، بامداد سیبب و شیرمحمدی (۱۳۹۵)، شن و ما (۲۰۲۳) و دالکوب و یاسر (۲۰۲۱) همسو است.

در تبیین این یافته پژوهشی می‌توان گفت با توجه به اینکه زندگی انسان‌ها در جوامع تعریف می‌شود و داشتن روابط اجتماعی امری ضروری در دنیای امروز به‌شمار می‌رود، بررسی عواملی که روی زندگی اجتماعی اثرگذار است می‌تواند اهمیت زیادی داشته باشد. قشر نوجوان، با توجه به تمام حساسیت‌هایی که برای این گروه سنی تعریف می‌شود، از طریق ورود به مدرسه و دانشگاه به صورت جدی خود را در یک گروه اجتماعی می‌بیند. از آنجایی که نوجوان بسیار بیشتر از سایر گروه‌های سنی به دنبال تایید و تشویق شدن و دوست‌یابی است، پذیرش اجتماعی برای نوجوان جلوه خاصتری پیدا می‌کند. از آنجایی که عزت‌نفس متغیر درونی است و پذیرش اجتماعی یک متغیر بیرونی؛ بررسی اثرگذاری این دو متغیر می‌تواند نتایج قابل توجهی داشته باشد. همچنین عزت‌نفس به معنای ارزشگذاری نوجوان روی خود است و نوجوانانی که عزت‌نفس بالاتری دارند، احساس غرور می‌کنند و بیشتر از سایر نوجوانان تمایل دارند که خود را ارزشمند بدانند. بنابراین، وجود عزت‌نفس بالا به‌عنوان یک ویژگی می‌تواند باعث سازگاری اجتماعی شود (رزاقی و همکاران، ۱۴۰۳: ۱۱۵).

با توجه به مطالبی که گفته شد می‌توان چنین برداشت کرد که نوجوانی که عزت‌نفس بالا دارد در مسیر حفظ ارزشمندی خود گام برمی‌دارد و از تنهایی و انزوا دوری می‌جوید و علاقمند به ملحق شدن به جمع همسالان است. از طرف دیگر می‌توان چنین استنباطی از پذیرش اجتماعی داشت که قدرت ورود به هر جمعی را به نوجوان می‌دهد و در واقع از گوشه‌گیر شدن او جلوگیری خواهد کرد. نوجوانی که عزت‌نفس قابل‌قبولی ندارد به نوعی از ورود به اجتماع خودداری می‌کند و یا از پذیرش دیگران به‌عنوان دوست، امتناع می‌ورزد و این

در حالی است که برای نوجوان با عزت‌نفس بالا شرایط متفاوت است. از دیگر فرضیه‌های مورد بررسی در این پژوهش، اثرگذاری متغیر عزت‌نفس بر سرمایه روانشناختی بود. عزت‌نفس طی سال‌ها یکی از مهم‌ترین سازه‌های روانشناختی معرفی شده است. سطح بالای عزت‌نفس موجب می‌شود که فرد نشاط و شادابی درونی بیشتری را تجربه کرده و از ابتکار عمل بیشتری برخوردار شود و در مقابله با مشکلات و شکست‌های زندگی مقاومت بیشتری از خود نشان می‌دهند و این عوامل روی تاب‌آوری اثر مثبت می‌گذارد. نوجوانی که عزت‌نفس بالایی دارد، می‌تواند در ابعاد فردی و اجتماعی تاب‌آوری مطلوبی از خود نشان دهد. نتایج پژوهش اشرافی و نامور (۱۳۹۸) نیز چنین رابطه‌ای بین عزت‌نفس و تاب‌آوری اجتماعی را نشان می‌دهند. از طرف دیگر عزت‌نفس، اطمینان به کارایی و کارآمدی فرد برای اندیشیدن و غلبه بر مشکلات زندگی است. پژوهش تبریزی شهروی (۱۴۰۲) نیز نشان داده است عزت‌نفس بالا می‌تواند باورهای مربوط به خودکارآمدی را تحت‌تأثیر قرار داده و آن‌ها را بهبود بخشد.

نتیجه‌ی دیگر به‌دست آمده از این پژوهش نشان داد که سرمایه روانشناختی بر پذیرش اجتماعی نوجوانان اثر مستقیم دارد و این اثرگذاری به این صورت است که بین خودکارآمدی و پذیرش اجتماعی (-۰/۵۸۰)، تاب‌آوری و پذیرش اجتماعی (-۰/۴۳۳) و بین خوش‌بینی و پذیرش اجتماعی (-۰/۵۴۸) اثر معنادار و منفی وجود دارد ولی بین امیدواری و پذیرش اجتماعی (۰/۵۱۲) اثر مثبت و معناداری گزارش شده است. توجه به روانشناسی مثبت در دهه‌های اخیر نشان از اهمیت این موضوع در زندگی‌های فردی و جمعی انسان‌ها دارد. همان‌طور که اشاره شد، سرمایه روانشناختی سازه‌ای متشکل از چهار بعد خوش‌بینی، تاب‌آوری، خودکارآمدی و امید است که رابطه هر چهار بعد با پذیرش اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته و نتایج به‌صورت زیر قابل توضیح است.

خودکارآمد بودن به معنای باور فرد به توانمندی‌ها و داشته‌های خود است. در دوران نوجوانی، خودکارآمدی به عنوان یک امتیاز محسوب می‌شود و در واقع نوجوانی که احساس کفایت کند به خودباوری قابل قبولی رسیده و خود را

در انجام کارها قدرتمند و با برنامه می‌بیند. بدون تردید می‌توان گفت بین خودکارآمدی و اعتماد به نفس رابطه‌ی معناداری وجود دارد و این باور که من می‌توانم از پس زندگی خود برآیم و به خواسته‌هایم برسم به طور قطع در پذیرش اجتماعی نقش خواهد داشت. نوجوانی که به شناخت قابل قبولی از توانمندی‌ها و کارآمدی‌های خود برسد کمتر پیش می‌آید که به دنبال تأیید شدن و هم‌رنگ شدن صرف در گروه‌های اجتماعی باشد. پذیرش اجتماعی از سوی دیگر به عنوان متغیری اثرگذار روی خودکارآمدی دانش‌آموزان محسوب می‌شود. مطالعه لئو^۱ و همکاران (۲۰۱۶) در این زمینه نشان داده‌اند که سرمایه روانشناختی بالا در دانش‌آموزان، قادر به بروز واکنش مناسب در زمان بروز استرس‌های محیطی در مدرسه است و سرمایه روانشناختی پایین در دانش‌آموزان باعث کاهش باورهای انگیزشی در آن‌ها می‌شود. کسب محبوبیت برای نوجوان در مقایسه با سایر بازه‌های سنی از اهمیت بیشتری برخوردار است و اگر احساس کنند که این محبوبیت تحت خطر قرار گرفته ممکن است دچار نگرانی و اضطراب شوند و در همین حال است که احتمالاً برای حفظ روابط اجتماعی از مواضع خود کوتاه می‌آیند تا از نقد شدن، رد شدن و تجربه شکست در امان باشند و پذیرش اجتماعی بالا می‌تواند محافظ خوبی برای پوشش تاب‌آوری پایین باشد.

در این تحقیق با تحلیل داده‌ها مشخص شد که متغیر امیدواری بر پذیرش اجتماعی اثر منفی معنادار می‌گذارد. افراد امیدوار، منعطف عمل می‌کنند و اصراری بر مسیری که خود برگزیده‌اند ندارند و از الگوهای موفق ایده می‌گیرند. سازه‌ی امیدواری متشکل از دو جزء عاملیت و برنامه‌ریزی برای دستیابی به اهداف است. عاملیت به معنای داشتن اراده برای دستیابی به نتیجه موردنظر و برنامه‌ریزی یعنی چیدمان مسیر رسیدن به هدف و در صورت لزوم تغییر آن است. سن نوجوانی، سن کمال‌طلبی و کمال‌خواهی هم شناخته می‌شود. نوجوانان میل به پیروزی و موفق شدن دارند و دوست دارند اهدافی را برگزینند که در آن‌ها موفقیت را تجربه کنند. نوجوانی که سازه‌ی امیدواری بالاتری دارد،

^۱ Liu

بیشتر در تلاش است که در مسیر الگوهای موفق جامعه قدم بردارد و در راه رسیدن به نتیجه مثبت برنامه‌های خود را منطبق با افراد موفق می‌چیند.

همچنین نتایج نشان داد که متغیر سرمایه‌های روانشناختی نتوانسته است نقش میانجی‌گری را در اثرگذاری بین عزت‌نفس و پذیرش اجتماعی ایفا کند و تنها به طور مستقیم روی هر دو متغیر می‌تواند باعث بهبود عزت‌نفس و پذیرش اجتماعی شود. اگرچه پژوهشی که به‌طور دقیق منطبق با این بعد از یافته‌های پژوهش حاضر باشد یافت نشد. اما، این یافته با پژوهش تقی‌زاده، زارع بهرام‌آبادی و شفیع‌آبادی (۱۳۹۳) که رابطه بین بعد خودکارآمدی و پذیرش اجتماعی را مورد بررسی قرار داده بود، همسو است.

از دیگر نتایج به‌دست آمده، اثرگذاری معنادار و منفی بعد خوش‌بینی سرمایه روانشناختی بر پذیرش اجتماعی بود. داشتن نگرش خوش‌بینی در برابر بدبینی روشی مناسب برای مقابله با استرس و مشکلات حال و آینده است (عینی، عبادی و ترابی، ۱۳۹۹: ۱۷). به نظر می‌رسد خوش‌بینی بالا در نوجوانان آن‌ها را نسبت به حل مسائل امیدوارتر کرده و در پیگیری اهداف و تاکید بر راه و روش، اعتقادات و سبک زندگی خود، حاضر به پذیرش و مورد تأیید واقع شدن به هر قیمتی، نخواهند بود. درست است که افراد خوش‌بین اجتماعی‌تر از افراد بدبین هستند اما، این اجتماعی بودن دلیل بر پذیرش اجتماعی بالا از جانب آن‌ها نیست و افراد خوش‌بین با اطمینان بیشتری نسبت به افراد بدبین به بیان دیدگاه‌های خود در جامعه می‌پردازند و به سادگی از نظرات خود نمی‌گذرند.

پیشنهادها

پیشنهاد می‌شود با توجه به نتایج به‌دست آمده در این پژوهش، ریشه علاقمندی نوجوان به پذیرش اجتماعی مورد کندوکاش بیشتر و پژوهش قرار گیرد؛ به‌عبارتی از طریق سؤال و جواب و به‌صورت غیرمستقیم علت همراهی نوجوان با جمع و دلیل تمایلش به پذیرش اجتماعی مشخص شود که آیا علاقه نوجوان به پیوستن به جمع، ناشی از پذیرش اجتماعی است یا برای برطرف

کردن و سرپوش گذاشتن بر نقص خود و همچنین حس کمبود در یک متغیر درونی، به دنبال پذیرفته شدن با تمامی تبعات آن است. علاوه بر این پیشنهاد می‌شود که در راستای تقویت عزت نفس و اثربخشی که بر پذیرش اجتماعی دارد، دوره‌های مختلفی هم برای والدین و هم برای نوجوانان در کانون‌های فرهنگی یا مدارس برگزار شود تا بدین وسیله گام مؤثری بر تحقق بهبود روابط بین فردی در دوره نوجوانی برداشته شود. همچنین پیشنهاد می‌شود در محیط مدرسه، که اولین محیط اجتماعی و فرصتی ناب برای توجه کردن به سرمایه‌های فردی و سرمایه‌های اجتماعی دانش‌آموزان است، در خصوص آموزش سبک زندگی اجتماعی و عوامل اثرگذار بر روی داشتن زندگی اجتماعی مطلوب، که هم باعث رشد درونی شده و هم باعث افزایش کیفیت زندگی اجتماعی در نوجوانان می‌شود، در قالب موضوع‌های کلاسی و فعالیت‌های گروهی برنامه ریزی گردد.

سپاسگزاری

بی‌تردید کارهای پژوهشی جز با تلاش و همت گروهی به سرانجام نخواهد رسید و این پژوهش هم از این قاعده مستثنا نیست. بنابراین، از همه عزیزانی که در به سرانجام رسیدن این کار پژوهشی همراه و هم‌قدم بودند صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنم.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

اشراقی، زینب؛ نامور، هومن. (۱۳۹۸). نقش میانجی تاب‌آوری در ارتباط بین شفقت خود و عزت‌نفس با بهزیستی روانشناختی افراد نظامی. طب انتظامی، ۹(۱)، ۲۶-۱۷.

اباذریان، الهه؛ پاکزاد، مه‌ری. (۱۳۹۸). بررسی رابطه خودکارآمدی و عزت‌نفس نوجوانان شهر قائمشهر. دومین همایش ملی علمی - پژوهشی روانشناسی و علوم تربیتی شیروان. <https://civilica.com/doc/907499>.

اسدی، جواد شیر؛ قربانی، محدثه. (۱۳۹۶). بررسی رابطه و مقایسه سرمایه‌های روان‌شناختی والدین با انعطاف‌پذیری نوجوانان تیزهوش شهر گرگان، مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، ۱۷(۲)، ۹۴-۸۱. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1214714>.

ایرجی‌راد، ارسلان؛ ملک‌زاده‌ی نصرآبادی، الهه. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر سرمایه روان‌شناختی با میانجی‌گری انگیزه پیشرفت بر خلاقیت دانشجویان. فصلنامه علمی - پژوهشی ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۶(۴)، ۵۱-۷۰. <https://sanad.iau.ir/Journal/ichs/Article/929189>

بهروز، بهروز؛ محمدی، فرحناز؛ علی‌آبادی، شهرام؛ کج‌یاف، محمدباقر؛ حیدرزاده، نسرین؛ بهروز، بهزاد. (۱۳۹۳). مقایسه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های اسنادی در زوج‌های عادی و متقاضی طلاق. دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۱۵(۱)، ۵۲-۶۱. <https://sanad.iau.ir/Journal/jsrp/Article/891431>

پسندیده، محمد مهدی؛ همتی‌راد، گیتی؛ فرهادی، مریم؛ نظام‌دوست چناری، رحمان. (۱۳۹۲). بررسی پذیرش اجتماعی، عزت‌نفس و پرخاشگری در زندانیان. دومین کنگره‌ی روانشناسی اجتماعی ایران. ۹۶۵-۹۶۸. https://elmnet.ir/doc/20733658-7042?elm_num=1

تقی‌زاده، اکرم؛ زارع بهرام‌آبادی، مهدی؛ شفیق‌آبادی، عبدالله. (۱۳۹۳). رابطه بین پذیرش اجتماعی و خودکارآمدی تحصیلی با قلدری در دانش‌آموزان دختر مقطع راهنمایی. پژوهش و سلامت. <http://jrh.gmu.ac.ir/article-1-173-fa.html>

تبریزی شهروی، زهرا. (۱۴۰۲). تأثیر ضعف و قوت عزت‌نفس بر خودکارآمدی. کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی، (۱۲). <https://civilica.com/doc/1788108>

ثمری، علی اکبر؛ لعلی‌فاز، احمد. (۱۳۹۴). مطالعه اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر استرس خانوادگی و پذیرش اجتماعی. فصلنامه اصول بهداشت روانی، ۷(۲۵): ۶۲-۷۳. <https://www.magiran.com/p636760>

دیگان، گیلدا؛ راست‌روش طبیبی، آناهیتا. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین پذیرش اجتماعی، عزت‌نفس و صمیمیت اجتماعی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان. دومین کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی، روانشناسی اجتماعی. <https://civilica.com/doc/483827>

رزاقی، پرویز؛ طالع‌پسند، سیاوش و رحیمیان بوگر، اسحاق. (۱۴۰۳). اثربخشی آموزش مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر مولفه‌های عزت‌نفس دانش‌آموزان. مجله‌ی علوم روانشناختی، ۲۳(۱۳۷)، ۱۶۸-۱۱۵. <http://psychologicalscience.ir/article-۲۳۶۵-fa.html>

رضایی، محسن؛ فرهادی، علی؛ گودرزی، کورش. (۱۴۰۰). مقایسه‌ی اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی و گروه‌درمانی مبتنی

بر تعهد و پذیرش بر عزت‌نفس و اختلال‌های اجتماعی کارمندان. فصلنامه‌ی علمی-پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی ارسنجان. <http://yafte.lums.ac.ir/article-۱۴۰۱۴-fa.html>

زارع، شیوا؛ رضازاده، فرزانه. (۱۴۰۲). بررسی رابطه‌ی حمایت اجتماعی و عزت‌نفس با سبک‌های هویت در نوجوانان شهر

شیراز. نهمین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه‌ی علوم تربیتی، روانشناسی و مشاوره‌ی ایران. <https://civilica.com/doc/1843061>

سعادت‌ی، ساناز؛ سیاح‌طاهری، نضال؛ خاوند، افسانه. (۱۴۰۳). ارتباط بین مهارت‌های اجتماعی و عزت‌نفس دانش‌آموزان. اولویت

همایش بین‌المللی افق‌های نوین در آموزش و پرورش در هزاره‌ی سوم. <https://civilica.com/doc/2017580>

سربند، مهناز؛ صلاحی، علی‌اکبر. (۱۳۹۹). رابطه‌ی معنویت و عزت‌نفس با پذیرش اجتماعی دانشجویان. فصلنامه‌ی روانشناسی و علوم رفتاری ایران، ۱۱(۱)، ۱۰۲۰-۱۰۱۱. <http://noo.rs/Iuv8F>

سلملیان، زهره؛ کاظم‌نژاد لیلی، احسان. (۱۳۹۳). همبستگی عزت‌نفس با موفقیت تحصیلی در دانشجویان. نشریه پرستاری و مامایی جامع نگر، ۲۴(۷۱)، ۴۰-۴۷. <https://www.magiran.com/p124669>

صادقی، در نا؛ امین فلاح، زهرا؛ مؤمنی، حسن. (۱۳۹۸). پیش‌بینی درگیری تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس سرمایه‌های روانشناختی و اجتماعی. آموزش و ارزش‌های ۱۲، (۴۷)، ۱۱۷-۱۴۰.
<https://sanad.iau.ir/Journal/jinev/Article/972739/FullText>

عینی، ساناز؛ عبادی، متینه؛ ترابی، نغمه. (۱۳۹۹). تدوین مدل اضطراب کرونا در دانشجویان بر اساس خوش‌بینی و تاب‌آوری: نقش میانجی حمایت اجتماعی ادراک شده. ابن سینا، ۲۲(۱)، ۱۷-۲۸.
<https://doi.org/10.22054/qccpc.2020.51656.2376>

عزیزی سعید، یاسر؛ کردنوقابی، رسول؛ عرفانی، نصرالله و فرهادی، مهران. (۱۳۹۹). پیش‌بینی عزت‌نفس بر اساس سرمایه‌های رشدی درونی و بیرونی در دختران دانش‌آموز. نشریه‌ی مطالعات آموزش و یادگیری، ۱۲(۱)، ۷۸-۱.
<https://www.magiran.com/p2172230>

فرهادی، علی؛ ساکی، کوروش؛ قدم‌پور، عزت‌اله؛ خلیلی گشنیگانی، زهرا؛ جهری، پرستو. (۱۳۹۵). پیش‌بینی ابعاد درگیری تحصیلی بر اساس مؤلفه‌های سرمایه‌ی روانشناختی دانشجویان. راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۹(۲)، ۱۲۷-۱۳۳.
<http://edcbmj.ir/article-1-969-fa.html>

فائد امینی‌هارونی، عباس؛ صادقی ده‌چشمه، مهرداد؛ مالکی فارسانی، غلامرضا. (۱۴۰۰). اثرات عزت‌نفس، خوش‌بینی و کنترل ادراک شده بر رضایت شغلی و تمایل به ترک خدمت از طریق گشودگی به تغییرات سازمانی. مطالعات رهبری فرهنگی، ۷، ۲۶-۳.
<https://clsj.ir/summer2021.php>

قبادیان، مسلم. (۱۴۰۱). ابعاد سرشت و منش پیش‌بینی‌کننده بزهکاری در کودکان و نوجوانان. نشریه‌ی علمی انتظام اجتماعی، ۱۴(۴)، ۹۱-۱۱۶.
<https://www.magiran.com/p255867>

قدرتی میرکوهی، مهدی؛ بامدادی سبینی، محمد؛ شیرمحمدی، فاطمه. (۱۳۹۵). مقایسه تصویر بدن و عزت‌نفس دانش‌آموزان دارای پذیرش اجتماعی بالا و پایین. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی، ۲۲(۶)، ۳-۴۶.
https://www.socialpsychology.ir/article_62979.html

کوهی، کمال؛ محمدی مطهری، رضوان. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر عزت‌نفس و مهارت‌های اجتماعی بر اضطراب اجتماعی، فصلنامه پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر، ۷(۱۳)، ۱۴۹-۱۲۳.

میرصفیان، حمیدرضا؛ فریدونی، مسعود؛ کلاته سیفری، معصومه. (۱۳۹۷). ارائه مدلی از اثر کیفیت تعاملات سازمانی و پذیرش اجتماعی بر وفاداری داوطلبان ورزشی در

ادارات تربیت بدنی دانشگاه‌های آموزش عالی کشور. مطالعات مدیریت سازمانی در ورزش، ۳(۵)، ۴۳-۵۴. <https://doi.org/10.30473/fmss.2018.5122>

نفرجانی، مریم. (۱۴۰۳). بررسی نقش میانجی سلامت اجتماعی در رابطه بین تاب‌آوری و خودکارآمدی دختران نوجوان دارای نشانگان گرایش به اعتیاد جنسی شهر مشهد. فصلنامه مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، ۶(۸۷)، ۱۹۵-۲۰۷. <http://noo.rs/WxwPp>

نیکوگفتار، منصوره؛ ارژنگ، مهشید. (۱۳۹۸). مقایسه‌ی مشکلات بین‌فردی، جسمانی سازی و پذیرش اجتماعی در دانشجویان با گرایش بالا و پایین به مواد. فصلنامه علمی و پژوهشی اعتیاد پژوهی، ۱۳(۵۲)، ۲۱۷-۲۴۵. <http://etiadjohi.ir/article-1-1882-fa.html>

نیک‌راد، لیلیا؛ باصری، احمد؛ بیگدلی، حسین. (۱۴۰۱). رابطه بین اهمال‌کاری سازمانی و مؤلفه‌های سرمایه روانشناختی در کارکنان: نقش واسطه‌ای تفکر انتقادی، مجله‌ی روانشناسی، ۲۶(۲)، ۱۶۰-۱۷۰. <http://www.iranapsy.ir/Article/22229>

هاشمیان‌فر، سیدعلی؛ حیدری‌اصل، سمیرا. (۱۴۰۳). تبیین جامعه‌شناختی ترس از در حاشیه ماندن و ارتباط آن با گرایش به ارتکاب جرم و قانون‌گریزی در میان کاربران رسانه‌های اجتماعی (مورد مطالعه نوجوانان شهر اهواز). فصلنامه انتظام اجتماعی، ۱۶(۲)، ۱۸-۱۵۹.

هاشمی نصرت‌آباد، تورج؛ باباپورخیرالدین، جلیل؛ بهادری خسروشاهی، جعفر. (۱۳۹۰). نقش سرمایه روانشناختی در بهزیستی روانی با توجه به اثرات تعدیلی سرمایه اجتماعی. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی، ۱(۴)، ۱۲۳-۱۴۴. [10.22034/ENTEZAM.2024.103793](https://www.entezam.com/EN/2024/103793)

Ardestani Balaei Z., Beny C.P., & Zmorodi S. (2021). Effectiveness of emotional therapy on psychological well-being, social acceptance and social competence of teachers, Bi-quarterly survey of educational science and counseling. 7(14):147-168. 20.1001.1.2783154.1400.1400.14.8.9

Chbeir, S., & Carri'on, V. (2023). Resilience by design: How nature, nurture, environment and microbiome mitigate stress and allostatic load. World J Psychiatry. 13(5), 144-159. 10.5498/wjp.v13.i5.144

Chen. X., & Ma. R. (2023). Adolescents' Self – Esteem: The Influence Factors and Solutions. Journal of Education Humanities and Social Sciences, 8, 1562-1566. <https://doi.org/10.54097/ehss.v8i.4520>

Cheema, G.K., & Bhardwaj, M. (2021). Study of self-esteem and academic achievement in relation to home environment among adolescents. European Journal of Molecular and Clinical Medicine, 8(1), 1978-1987. 10.4236/jss.2025.139001

- Casta Jr, P.T., & McCrae, R.R. (2017). The NEO Inventories as instruments of psychological theory. *Oxford library of psychology. The Oxford handbook of the Five Factor Model*, 11-37. 10.1093/oxfordhb/9780195366877.013.0016
- Dalbudak, I., & Yasar, Ö. (2021). Study of the Social Acceptance and Self-Esteem Levels of High School students Who Do Sports towards Disabled Students. *Propo'SITOS REPRESENTACIONES*, 9(2), 1-21. 10.20511/pyr2021.v9nSPE2.1013
- Datu, J.A.D., & Valdez, J.P.M. (2019). Psychological capital is associated with higher levels of life satisfaction and school belongingness. *School Psychology International*, 4(40), 121-132. 10.1177/0143034319838011
- Dare, J., Wilkinson, C., Donovan, R., Lo, J., McDermott, M.L., O'Sullivan, H., & Marquis, R. (2019). Guidance for Research on Social Isolation, Loneliness and Participation Among Older People: Lessons From a Mixed Methods Study. *International Journal of Qualitative Methods*, 18(1), 1-9. 10.1177/1609406919872914
- Gupta, M., Shaheen, M., & Reddy, P.K. (2017). Impact of psychological capital on organizational citizenship behavior: mediation by work engagement. *Journal of Management Development*, 36(7), 973-983. 10.1108/JMD-06-2016-0084
- Georgiou, K., & Nikolaou, I. (2019). The influence and development of psychological capital in the job search context. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 19(3), 391-409. 10.1007/s10775-018-9385-2
- Hong, M., Dyakov, D. G., & Zheng, J. (2020). Self – esteem and psychological capital : Their mediation of the relationship between Big Five personality traits and creativity in college students. *Journal of Psychology in Africa*, 30, 119-124. 10.1080/14330237.2020.1744286
- Harris, M., & Orth, U. (2019). The Link Between Self -Esteem and Social Relationships : A Meta-Analysis of Longitudinal Studies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1-20. 10.1037/pspp0000265
- Li, Z.H., Wang, J., Cheng, X., Mao, Y.C., Zhang, K. D., Yu, W.J., Li, Y.Q., Huang, K., Ding, K., Yang, X.J., Hu, C.Y., & Zhang, X.J. (2023). The role of self-esteem in the relationship between psychological capital and anxiety of left-behind experience college students during COVID-19 pandemic: An online study. *Psychology Research and Behavior Management*, 16, 727-737. 10.2147/PRBM.S403399
- Luo, Y., Zhu, R., Ju, E., & You, X. (2016). Validation of the Chinese version of the Mind-Wandering Questionnaire (MWQ) and the mediating role of self-esteem in the relationship between mind-Wandering and life satisfaction for adolescents. *Personality and Individual Differences*, 92, 118-122. 10.1016/j.paid.2015.12.028

- Melendez, J.C., Satorres, E., Cujino, M.A. & Reyes, M.F. (2019). Big Five and psychological and subjective well-being in Colombian older adults. *Archives of gerontology and geriatrics*, 82, 88-93. 10.1016/j.archger.2019.01.016
- Santisi, G., Ernesto, L., Magnano, P., Zarbo, R., Zammiti, A. (2022). Relationship between Psychological Capital and Quality Of Life: The Role of Courage. *Journal of Sustainability*, 12(13), 1-14. <https://doi.org/10.3390/su12135238>
- Sabot, D.L. & Hicks, R.E. (2020). Does psychological capital mediate the impact of dysfunctional sleep beliefs on well-being? *Heliyon*, 6(6), 14-43. 10.1016/j.heliyon.2020.e04314
- Sari SA, Bilek G & Celik E. (2018). Test anxiety and self-esteem in senior high school students : A cross-sectional study. *Nordic Journal of Psychiatry*: 84-88. 10.1080/08039488.2017.1389986
- Turkaman S, & Sahl al-Bai E. (2021). The relationship between irrational beliefs and social acceptance and academic adjustment of female students in the third grade of secondary school in Hamedan City, 7th National conference on social science and psychology. 10.1016/j.sbspro.2010.07.338
- Youssef-Morgan, C. M. (2024). Psychological capital and mental health: Twenty-five years of progress. 53(4), 101081. <https://doi.org/10.1016/j.orgdyn.2024.101081>
- Zisty A. (2021). The effect of psychodrama on social adaptation and social acceptance of students, *Specialized Journal of Art and Health Studies, Neishabour Univ Med Sci*. 3(6): 4-12. 10.4274/tjcamh.galenos.2020.69885

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی